

Open vragen bij Casus Doortje

Vraag 1

Lees de teksten De ontdekking en Rouwverwerking en bekijk de kennismaking, scène 1, scène 2 en scène 3.

Bespreek in drietallen de emotionele betrokkenheid van vader en moeder Veilen.
Typ het antwoord in in het antwoordformulier.

Vraag 2

Bekijk scène 2 en scène 3 van de casus Doortje en lees *Basisboek Opvoedingsvraagstukken*, hoofdstuk 6, paragraaf 6.4.

Vind je meerzijdige partijdigheid ten opzichte van de ouders van Doortje hier op zijn plaats of kies je voor vader óf moeder?

Typ het antwoord in in het antwoordformulier.

Vraag 3

Bekijk de casus Doortje scène 2.

a. Hoe vind je de rol van Fatima in het gezin? Let op de volgende aspecten:

b. Speel deze situatie in viertallen na met daarin een observator, Fatima en de beide ouders.

Neem dit eventueel op met een camera en bespreek: contact met ouders, verloop van het gesprek, vraaggerichtheid.

lichaamshouding, betrokkenheid, de manier waarop ze de ouders erbij betreft, vraaggerichtheid, structuur van het gesprek.

Typ het antwoord in in het antwoordformulier.

Vraag 4

Lees de tekst Rouwverwerking.

Ben je het eens met de fasegewijze verwerking van een ernstige gebeurtenis of voel je meer voor de doolhofachtige benadering?

Vraag eens in je omgeving bij mensen wat ze er van vinden?

Typ het antwoord in in het antwoordformulier.

Vraag 5

Discussieer met medestudenten over de volgende stelling:

'Het fasenmodel en het doolhofmodel sluiten elkaar uit.'

(Bekijk de feedback pas na afloop van de discussie)

Vraag 6

Hoekstra (2002) schrijft op bladzijde 52:

'Waarom valt de één compleet stil en schreeuwt de ander de hele wereld bij elkaar? Waarom schakelt de een kennissen en buren in, terwijl een ander elke vraag om hulp als een persoonlijke nederlaag ervaart?

Bespreek in drietallen het omgaan met onverwacht verdriet. Ken je voorbeelden uit je omgeving en hoe reageer jij erop? Stap je erop af en troost je de ander? Blijf je wat afwachtend?

Heb je zelf de neiging om te vechten of in een hoekje te kruipen?

Vraag 7

Vergelijk de teksten Ontwikkelingen en Begrippen met het *Basisboek Opvoedingsvraagstukken*, hoofdstuk 6, paragraaf 6.2.

Wat zijn de overeenkomsten en de verschillen tussen de gehandicaptenzorg en de jeugdzorg.
Typ het antwoord in in het antwoordformulier.

Vraag 8

Lees de tekst Begrippen en bekijk scène 1, scène 2 en scène 3 van Doortje.

Kun je door gebruik te maken van de begrippen Normalisatie, Separatie, Emancipatie, (drie vormen van) Integratie, en Inclusion de positie van Doortje beschrijven.

Typ het antwoord in in het antwoordformulier.

Vraag 9

Bekijk scène 3 van Doortje, waarbij de groepsleiding de situatie moet beoordelen. Maak gebruik van de teksten Begrippen en Ontwikkelingen.

Speel deze situatie in viertallen na met daarin een observator en drie groepsleidsters. Een van de groepsleidster is voor de nieuwe ontwikkelingen en idealistisch, een tweede tegen de nieuwe ontwikkelingen en de derde is neutraal.

Vraag 10

Lees de tekst Begrippen en bespreek de volgende stellingen in kleine groepjes.

1. De integratie van de laagste niveaus verstandelijk gehandicapten geeft aan dat er pas echt sprake is van integratie.

Vraag 11

Lees de tekst Begrippen.

Wat vind je van de volgende uitspraak van een groepsleider:

“Als normalisatie betekent dat ik niet meer mag knuffelen met een verstandelijk gehandicapte en ‘gewoon moet gaan doen’ dan ben ik tegen normalisatie. Verstandelijk gehandicapte kinderen kunnen gedrag vertonen (kreten slaken, aandacht vragen, stereotiepe bewegingen maken, lichamelijk zijn) dat maatschappelijk niet acceptabel is. Moet je die dan ‘normaal’ maken, zodat ze geaccepteerd worden door de maatschappij.”

Zo weerde een restaurant verstandelijk gehandicapten vanwege de onrust voor de andere klanten.
Typ het antwoord in in het antwoordformulier.

Vraag 12

Enige tijd geleden haalden een paar ouderparen hun kinderen van een basisschool toen daar een verstandelijk gehandicapt kind werd geplaatst.

Rollenspel: speel een ouderavond, waarin deze ouders hun visie verdedigen.

Verdere rollen:

- inspectie
- ouders van de gehandicapte kinderen
- overige ouders
- leerkrachten
- hoofd van de school

Vraag 13

Lees de tekst Classificaties en *Basisboek Opvoedingsvraagstukken*, hoofdstuk 5.

Er is wel kritiek gegeven op de classificatie. Zet de voor- en nadelen van classificatie in tweetallen tegenover elkaar. Bespreek hierbij de volgende kritiek:

- Ze zijn te stigmatiserend.
- Het is niet goed te meten in welk 'hokje' iemand zit.

De criteria zijn verwarrend. Bijvoorbeeld IQ en zelfredzaamheid zijn twee heel verschillende dingen. Iemand met een redelijk IQ kan weinig zelfredzaam zijn.

Typ het antwoord in in het antwoordformulier.

Vraag 14

Lees de teksten Ervaringsfasen en Zorgintensiteit. Gebruik eventueel het boek van Dorothea Timmers-Huigens *Mogelijkheden voor verstandelijk gehandicapten*.

Beantwoord onderstaande vragen over de volgende praktijkcasus: Casus Anja.

Anja is een meisje van 15 jaar. Ze woont nog bij haar ouders en is gek op dieren. Ze help drie middagen bij een kinderboerderij en kan af en toe geestig uit de hoek komen. Op een middag is ze een hok aan het schoon maken als ze ziet dat twee jongens een paard aan het sarren zijn. Ze wordt boos en zegt er wat van. Nu beginnen de twee jongens tegen haar. Ze raakt in paniek en vlucht weg. Haar begeleidster Els is op de onrust afgekomen, kalmeert het paard en belt de politie. Een half uur later vindt Els Anja op de zolder van de kinderboerderij in foetushouding met haar duim in haar mond. Els aait Anja zacht over haar rug en Anja kruipt dicht tegen Els aan, die zachtjes haar lievelingsliedje neuriet.

De kinderboerderij gaat verbouwd worden en Anja mag meedenken over waar alles moet komen. Af en toe vindt ze het te ingewikkeld en haakt ze af. Op een dag hebben de ouders van Anja op schaal alles zo gemaakt dat zij goed mee kan denken over de indeling van de kinderboerderij.

Haar vriendin Sevgi fietst elke week op donderdagmiddag naar de kinderboerderij. Ze belt, want de weg is opgebroken en nu weet ze het niet meer. Hoe moet ze nu op de kinderboerderij komen? Els legt haar de alternatieve route uit en dat snapt Sevgi.

Welke ervaringsordening(en) is of zijn te herkennen?

Beargumenteer ook waarom jij vindt dat het om deze ervaringsordening(en) gaat.

Typ het antwoord in in het antwoordformulier.

Vraag 15

Lees de teksten Ervaringsfasen en Zorgintensiteit.

Welke ervaringsfase spreekt jou het meest aan en waarom? Schrijf dit eerst voor jezelf op en bespreek dat daarna met een medestudent.

Typ het antwoord in in het antwoordformulier.

Vraag 16

Lees de leestekst Ervaringsfasen en Zorgintensiteit.

Stel dat je een sollicitatiegesprek hebt op een instelling voor verstandelijk gehandicapten en je moet de volgende vraag beantwoorden.

Welke zorgintensiteit zou jij het liefst willen geven en waarom?

Schrijf dit eerst voor jezelf op en bespreek dat daarna met een medestudent.

Typ het antwoord in in het antwoordformulier.

Vraag 17

Lees de tekst Methoden.

Kies per drietal een methode of belangrijk persoon en zoek bijvoorbeeld via internet en literatuur uit welke ideeën de methode of persoon heeft. Let op de volgende elementen:

- de visie achter de methode
- de rol van de hulpverlener
- de doelgroep (wie speciaal?)
- een voorbeeld

Presenteer dit in ongeveer tien minuten per drietal voor elkaar.

Vraag 18

Lees de tekst Netwerk.

Beschrijf je eigen netwerk: familie, vrienden, sportclubs, school, burens.

Zet dat op een A-4tje met jezelf in het midden en de namen in rondjes er omheen.

Stel dat je je eigen netwerk wilt oppeppen. Hoe zou je dat doen? Gebruik hiervoor het **RADIO-model**.

Vraag 19

Lees de tekst Sociale netwerk en leeftijdsfase en bekijk scène 2 en scène 3.

Kun je iets zeggen over het sociaal netwerk en het sociale vangnet van Doortje naar aanleiding van de scènes.

Typ het antwoord in in het antwoordformulier.

Vraag 20

Lees de tekst Allochtone gezinnen.

Denk je dat bij andere ouders soortgelijke problemen spelen?

Typ het antwoord in in het antwoordformulier.

Vraag 21

Lees de tekst Co-morbiditeit: autisme

Zoek in verschillende groepjes van 3 à 4 uit wat er bekend is over autisme aan de hand van een van de hieronder gegeven onderwerpen. Het gaat om een eerste kennismaking en de informatie wordt op één a-4tje gezet en voor de hele groep gekopieerd:

De onderwerpen zijn:

- autisme en verstandelijke handicap
- oorzaken
- autisme en speciale kenmerken
- behandelvormen
- verschijningsvormen
- PDD-NOS (pervasive development disorder not otherwise specified)
- RETT-syndroom
- Asperger syndroom
- Desintegratieve stoornis in de kindertijd

Presenteer de resultaten op een creatieve manier aan elkaar.

Vraag 22

Een ouder heeft de kenmerken van zijn dochter Nina met aanverwant autisme (PDD-NOS en ADD) op een rijtje gezet. (www.freewebs.com/familievanderzanden/)

- a Moeilijk verplaatsen in anderen (iemand heeft verdriet en ze lacht er om)
- b Herhalen (veel napraten)
- c Alleen spelen
- d Aanmoedigen tot iets nieuws (anders begint ze niets nieuws)
- e Voelen en betasten (bevoelt soms ook vreemden, ruikt, likt aan voorwerpen)
- f Geen oogcontact
- g Geen/veel angst
- h Gehecht aan voorwerp
- i Moeite met veranderingen
- j Opvallend bewegen
- k Draaien (alles wat draait is favoriet)
- l Meetrekken
- m Geen deelname gesprek
- n Niet knuffelen
- o Niet reageren/claimen (óf negeren óf aandacht eisen)
- p Temperatuur (ze kan niet tegen koud of warm: bij een ijsje lijkt het of ze zich verbrandt)
- q Aparte fantasie
- r Ongewoon spelgedrag (veel sorteren en ordenen)
- s Sterke en zwakke vaardigheden (soms heel goed en soms heel slecht)
- t Fladderen (als ze blij en opgewonden is)
- u Lijkt soms doof (reageert niet op rechtstreeks aanspreken)

Rubriceer de genoemde kenmerken van Nina bij de hieronder staande drie gemeenschappelijke categorieën die kenmerkend zijn voor het autistisch spectrum

1 stoornissen in de sociale interacties		
2 de communicatie		
3 het verbeeldingsvermogen		

Typ het antwoord in in het antwoordformulier.

Slotvraag

Lees de tekst Ouders en professionele werkers.

Ga op zoek naar voorbeelden van professioneel ouderschap via televisieprogramma's, specialistische bladen ('Ouders van nu', 'Vakblad voor ouders!', 'Groter groeien', 'Kinderen' 'Pubers'), damesbladen, internet. Wordt er ook aandacht aan vaders besteed en hoe?

Houd een korte presentatie voor de rest van de groep rondom het thema: 'professioneel ouderschap en de ouder als therapeut, die geen ouder meer mag zijn.'

In de presentatie van vijf minuten lees je ook een illustratief stukje voor uit een vakblad.

Feedback Open vragen casus Doortje

Vraag 1

De moeder van Doortje staat erg dicht bij Doortje en heeft daarom moeite met het logeershuis. Ze lijkt daardoor overbezorgd. Bezorgdheid, boosheid, verdriet, onzekerheid spelen allemaal mee. De vader verwerkt zijn verdriet op een andere manier. Hij stort zich in werk en hobby's. Bovendien wil hij ook meer ruimte voor het gezin zonder Doortje

Vraag 2

Meerzijdige partijdigheid lijkt hier het beste, omdat je dan beide ouders bij de opvoeding van Doortje kan blijven betrekken. Kiezen voor de vader tegen de overbezorgde moeder kan contraproductief werken, omdat moeder dan misschien afhaakt.

Vraag 5

De stelling is onjuist. Binnen het doolhof kun je waarschijnlijk wel de fasen herkennen, na terugval begint een nieuwe worsteling door de fasen. Misschien gaat het dan sneller.

Vraag 7

Veel van de ontwikkelingen zijn hetzelfde: zorg op maat, flexibilisering, netwerk versterken enzovoort. In de gehandicaptenzorg is de situatie dat vanuit grote inrichtingen naar kleinschalige woonvormen en meer wonen in thuissituaties gaat. De verstandelijk gehandicapte blijft veel langer afhankelijk van begeleiding.

Vraag 8

Doortje woont thuis. Dus dat betekent een vorm van integratie. Ze krijgt hulp op maat. Via het logeershuis is er toch een vorm van separatie. Niet alles is even duidelijk. Maar de overige begrippen lijken wel op haar van toepassing. Maar zowel normaliseren als emanciperen zijn moeilijk te realiseren doeleinden. Alles gaat in kleine moeizame stapjes en het overvragen dreigt.

Vraag 10

Feedback bij vraag 10 stelling 1

Het is de moeilijkste groep om te integreren. Dus het klopt, dat als dat goed gaat, er serieus werk van gemaakt wordt. Maar fysieke en functionele integratie lijkt soms het enig haalbare; het zegt echter nog niet zo veel over de integratie van de hogere niveaus. Juist die kunnen het verst komen op alle drie niveaus van integratie.

2. Verstandelijk gehandicapten mogen **zelf** kinderen krijgen. Ze hebben daar recht op als ieder ander.

Feedback bij vraag 10 stelling 2

Het is een hele diverse groep, dus de situaties zijn zeer verschillend. Ze hebben wel formeel het recht op kinderen, maar er zijn regelmatig zaken gebeurd die niet goed waren voor de kinderen. Ook waren er regelmatig uithuisplaatsingen e.d. en vervelende ongelukken: goede begeleiding is noodzaak bij het keuzeproces en eventueel intensieve opvoedingsondersteuning. Er wordt ook vaak gesproken over een ontmoedigingsbeleid. De laatste jaren is er veel discussie over het al dan niet verplicht toedienen van anticonceptie aan verstandelijk gehandicapten.

3. Het bestaan van speciale voorzieningen kan de integratie van het verstandelijk gehandicapte kind belemmeren.

Feedback bij vraag 10 stelling 3

soms zijn ze nodig om de integratie te verbeteren bijvoorbeeld als er iets wordt aangeleerd of afgeleerd in een instelling, waardoor de gedragsproblemen verminderen. Soms kunnen ze verstandelijk gehandicapten belemmeren zich in de samenleving te bewegen.

4. Door normalisatie moeten verstandelijk gehandicapte kinderen te veel aan de eisen van samenleving voldoen en worden overvraagd.

Feedback bij vraag 10 stelling 4

Het gebeurt nogal eens dat verstandelijk gehandicapte kinderen zich minderwaardig voelen. Voor een aantal verstandelijk gehandicapten gaan de nieuwe ontwikkelingen te snel. Anderen voelen er zich goed bij.

Vraag 13

Lees hoofdstuk 5 er nog eens op na.

Voordelen van classificatie zijn: dat je ongeveer de zorgbehoefte kan inschatten, de diagnostiek kan verbeteren, zodat er duidelijkheid komt over het toekomstperspectief. Eventueel een goed hulpverleningsplan gemaakt kan worden. Bij de indeling in groepen kan er rekening mee gehouden worden.

Vraag 14

Lichaamsgebonden in de schuur als Anja gevonden wordt.

Associatieve ervaringsordening als Sevgi de normale route fietst. Ze krijgt een duwtje richting structurerende ervaringsordening als ze een andere route neemt.

Het meedenken met de nieuwe opzet van de kinderboerderij is vormgevend.

Vraag 19

Het sociaal netwerk en vangnet van de familie Veilen is beperkt; je zou kunnen ingaan op opa en oma die hebben afgehaakt en eventuele andere familieleden, de groepsleiding; je kan ook nagaan in hoeverre de ouders van Doortje hulp willen/durven vragen aan bijvoorbeeld vrienden en bekenden; daarbij hoef je niet alleen te denken aan het uitbesteden van de zorg voor Doortje, maar ook aan de mogelijkheden om de andere kinderen via het sociaal netwerk meer aandacht, sociale contacten, uitstapje te gunnen.

Verder gaat het niet alleen om praktische hulp, maar ook om een sociaal netwerk voor de ouders dat hen emotioneel ondersteunt: een lotgenotengroep zou hier uitkomst kunnen bieden.

Vraag 20

Inkomensdaling speelt soms ook een rol. Denk hierbij aan de lager-sociaal economische milieus en eenoudergezinnen. Ook gaan moeders vaak minder werken of stoppen. Andere problemen zullen wisselend spelen. De verwachtingen zijn bij allochtonen vaker te hoog en onrealistisch (men verwacht bijvoorbeeld dat kinderen leren lezen op een dagverblijf, terwijl dat gezien de handicap nooit zal lukken. Ook is ouderparticipatie vrij onbekend.) Deze laatste zaken zullen autochtone ouders eerder realistischer ervaren. Allochtone gezinnen zijn in andere opzichten misschien wel beter af: de familiebanden zijn hechter en steun door de extendend family is vanzelfsprekender.

Vraag 22

1 interacties	a, c, e, n, o
2 communicatie	b, f, m, u
3 verbeeldingsvermogen	d, i, q, r

Sommigen zijn een soort aparte categorie p, s. Met name de eerste en tweede categorie is bij Nina soms wat onduidelijk te onderscheiden!